

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 28 maj 2021
(OR. en)

Interinstitutionellt ärende:
2018/0152/A(COD)

5950/1/21
REV 1 ADD 1

VISA 25
FRONT 40
MIGR 25
IXIM 37
SIRIS 13
COMIX 70
CODEC 154
PARLNAT 119

RÅDETS MOTIVERING

Ärende: Rådets ståndpunkt vid första behandlingen inför antagandet av EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 767/2008, (EG) nr 810/2009, (EU) 2016/399, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240, (EU) 2018/1860, (EU) 2018/1861, (EU) 2019/817 och (EU) 2019/1896 och om upphävande av rådets beslut 2004/512/EG och 2008/633/RIF, i syfte att reformera Informationssystemet för viseringar

- Rådets motivering
- Antagen av rådet den 27 maj 2021

I. INLEDNING

1. Efter att ha gjort en grundlig utvärdering av Informationssystemet för viseringar (VIS) lade kommissionen den 16 maj 2018 fram ett lagstiftningsförslag om ändring av VIS-förordningen¹ (*förordningen om ändring av VIS*).
2. Vid sitt möte den 19 december 2018 antog Ständiga representanternas kommitté (Coreper) ett mandat för förhandlingarna med Europaparlamentet².
3. Europeiska ekonomiska och sociala kommittén antog sitt yttrande den 19 september 2018³.
4. Europeiska datatillsynsmannen avgav sitt yttrande den 12 december 2018⁴.
5. På Europaparlamentets begäran lämnade Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter (FRA) ett yttrande den 30 augusti 2018⁵.
6. Den 13 mars 2019 antog Europaparlamentet sin ståndpunkt vid första behandlingen⁶.
7. Rådet och Europaparlamentet inledde förhandlingar i oktober 2019 i syfte att nå en överenskommelse i samband med rådets ståndpunkt vid första behandlingen (”tidig överenskommelse vid andra behandlingen”).
8. Det framgick under förhandlingarna att vissa bestämmelser – de s.k. VIS-följdändringarna – saknades i kommissionens förslag. Det rör sig om ändringar som ska göras i rättsakterna om EU:s informationssystem och databaser till följd av de automatiska sökningarna från VIS i dessa andra system. Kommissionen har tidigare föreslagit liknande följdändringar för Etias⁷.

¹ Dok. 8853/18.

² Dok. 15726/18.

³ EECS 2018/03954 (EUT C 440, 6.12.2018, s. 154).

⁴ Sammanfattning av Europeiska datatillsynsmannens yttrande om förslaget till ny förordning om Informationssystemet för viseringar (EUT C 50, 8.2.2019, s. 4).

⁵ FRA:s yttrande – 2/2018. <https://fra.europa.eu/en/publication/2018/revised-visa-information-system-and-its-fundamental-rights-implications>

⁶ T8-0174/2019, dok. 7401/19.

⁷ Se COM(2019) 3 final och COM(2019) 4 final.

9. På grund av den variabla geometri som kännetecknar medlemsstaternas deltagande i EU:s politik på området med frihet, säkerhet och rättvisa var det rättsligt möjligt att i förordningen om ändring av VIS (vilken är föremål för föreliggande rådets motivering) införa endast en uppsättning följdändringar avseende den modifiering av rättsinstrument inom Schengenregelverket som rör de yttre gränserna, medan andra bestämmelser utanför det regelverket måste införas i ett separat rättsinstrument.
10. Den 17 juni 2020 ändrade Coreper rådets mandat för att inbegripa VIS-följdändringarna⁸. Europaparlamentet hade redan antagit sin ståndpunkt vid första behandlingen, och dess förhandlingsteam meddelade att man skulle fastställa sin ståndpunkt avseende dessa nya bestämmelser under de interinstitutionella förhandlingarna.
11. Efter sex politiska trepartsmöten och ett stort antal tekniska möten kröntes förhandlingarna med framgång den 8 december 2020, då Europaparlamentet och rådet nådde fram till en kompromisslösning om två förordningar, nämligen
- förordningen om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 767/2008, (EG) nr 810/2009, (EU) 2016/399, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240, (EU) 2018/1860, (EU) 2018/1861, (EU) 2019/817 och (EU) 2019/1896 och om upphävande av rådets beslut 2004/512/EG och 2008/633/RIF, i syfte att reformera Informationssystemet för viseringar (*förordningen om ändring av VIS*, vilken är föremål för föreliggande rådets motivering) samt
 - förordningen om ändring av förordningarna (EU) 603/2013, 2016/794, 2018/1862, 2019/816 och 2019/818 vad gäller fastställandet av villkoren för åtkomst till andra EU-informationssystem för VIS syften.
12. Den 22 januari 2021 analyserade Coreper den slutliga kompromisstexten inför en överenskommelse.

⁸ Dok. 8787/20.

13. Den 27 januari 2021 bekräftade Europaparlamentets utskott för medborgarligen fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor den politiska överenskommelsen, och den 1 februari 2021 skickade utskottets ordförande en skrivelse till Corepers ordförande där man bekräftade att – om rådet godkänner de båda förordningarna vid första behandlingen – kommer parlamentet att efter juristlingvisternas slutgranskning godkänna rådets ståndpunkt vid andra behandlingen.
14. Coreper bekräftade den 3 februari 2021 den politiska överenskommelsen om kompromisstexterna för förordningarna.
15. Danmark deltar inte i antagandet av förordningen om ändring av VIS, som inte är bindande för eller tillämplig på Danmark. Eftersom denna förordning är en utveckling av Schengenregelverket kommer Danmark att, inom sex månader efter det att rådet har beslutat om denna förordning, besluta huruvida landet ska genomföra den i sin nationella lagstiftning.
16. Irland deltar inte i antagandet av förordningen om ändring av VIS, som inte är bindande för eller tillämplig på Irland, eftersom den utgör en utveckling av de bestämmelser i Schengenregelverket i vilka Irland inte deltar.
17. När det gäller Island, Norge, Schweiz och Liechtenstein utgör förordningen om ändring av VIS en utveckling av bestämmelserna i Schengenregelverket.
18. När det gäller Cypern, Bulgarien, Rumänien och Kroatien utgör bestämmelserna i förordningen om ändring av VIS bestämmelser som utvecklar Schengenregelverket eller som på annat sätt har samband med detta i den mening som avses i respektive anslutningsakter.

II. SYFTE

19. VIS – som inrättades genom rådets beslut 2004/512/EG (VIS-beslutet) och förordning (EG) nr 767/2008 – är EU:s informationssystem för underlättande av (Schengenområdets) viseringsförfarande för kortare vistelse samt bistånd till viserings-, gräns-, asyl- och migrationsmyndigheterna vid kontroll av tredjelandsmedborgare som behöver visering för att kunna resa till Schengenområdet. VIS kopplar samman medlemsstaternas konsulat i hela världen och alla deras gränsövergångsställen vid de yttre gränserna.
20. Syftet med förordningen om ändring av VIS är att vidareutveckla VIS så att det är bättre anpassat till nya problem inom viserings-, gräns- och säkerhetspolitiken, och den syftar särskilt till att man ska underlätta förfarandet för ansökan om visering, stärka de bakgrundskontroller som görs innan man fattar beslut om viseringar för kortare eller längre vistelse och uppehållstillstånd samt identitetskontrollerna vid gränsövergångsställen vid de yttre gränserna och inom medlemsstaternas territorium samt höja Schengenområdets inre säkerhet genom underlättande av medlemsstaternas utbyte av information om tredjelandsmedborgare som har viseringar för längre vistelse eller uppehållstillstånd.

III. ANALYS AV RÅDETS STÅNDPUNKT VID FÖRSTA BEHANDLINGEN

A. Allmänt

21. Europaparlamentet och rådet har förhandlat i syfte att nå en överenskommelse om en rådets ståndpunkt vid första behandlingen som parlamentet skulle kunna godkänna vid sin andra behandling. Rådets ståndpunkt vid första behandlingen avseende förordningen om ändring av VIS återspeglar fullt ut den kompromiss som de båda medlagstiftarna med bistånd av kommissionen har nått fram till.

B. Centrala frågor

Konsolidering av VIS-relaterade bestämmelser

22. I enlighet med rådets ståndpunkt vid första behandlingen upphävs rådets beslut 2004/512/EG om inrättande av Informationssystemet för viseringar (VIS) och rådets beslut 2008/633/RIF om åtkomst till informationssystemet för viseringar (VIS) i brottsbekämpande syfte.
23. På så sätt konsolideras samtliga bestämmelser om inrättandet och användningen av VIS.

Tillämpningsområdet för VIS

24. Rådets ståndpunkt vid första behandlingen stöder kommissionens förslag att i det reviderade VIS inbegripa – förutom viseringar för kortare vistelse – viseringar för längre vistelse och uppehållstillstånd, vilka – även om de huvudsakligen omfattas av nationella bestämmelser – medger fri rörlighet inom Schengenområdet.
25. I och med denna utvidgning av tillämpningsområdet för VIS kommer andra myndigheter i medlemsstaterna än den utfärdande myndigheten att kunna kontrollera handlingen i fråga och dess innehavare vid gränserna eller inom medlemsstaternas territorium. Detta kommer i sig att avhjälpa den stora informationsluckan avseende gräns- och säkerhetsaspekter samt göra det möjligt för systemet att bättre reagera på utvecklingen på säkerhetsområdet och problemen på migrationsområdet och på så sätt optimera förvaltningen av EU:s yttre gränser.

Bakgrundskontroller

26. Rådets ståndpunkt vid första behandlingen bygger på tanken i kommissionens förslag att viseringsmyndigheterna ska få göra automatiska kontroller mot andra databaser med användning av interoperabilitetsramen, men den går längre och gör åtskillnad på bestämmelser och förfaranden för sökningar i känsliga respektive icke känsliga databaser.

27. Enligt de nuvarande bestämmelserna måste konsulat endast kontrollera resande som omfattas av viseringskrav inom ramen för Schengens informationssystem (SIS) för att fastställa huruvida en person som ansöker om visering för kortare vistelse omfattas av inreseförbud. Enligt rådets ståndpunkt vid första behandlingen kommer samtliga ansökningar som registreras i VIS – oavsett om de rör viseringar för kortare eller längre vistelse eller uppehållstillstånd – att automatiskt kontrolleras mot alla andra EU-informationssystem för säkerhet och migration. Vid denna obligatoriska dubbelkontroll kommer man att kunna upptäcka sökande som använder sig av flera olika identiteter och i förekommande fall identifiera alla som utgör en säkerhetsrisk eller inte följer migrationsbestämmelserna.
28. Förutom de gränsrelaterade databaserna och SIS kommer VIS att göra sökningar i bl.a. Ecris-TCN och Interpols databas TDawn (under förutsättning att inga uppgifter avslöjas för Interpol-registreringens ägare) samt sökningar i SIS för SIS-registreringar om återvändande, vilka ursprungligen inte ingick i Europaparlamentets ståndpunkt vid första behandlingen men vilka parlamentet slutligen accepterade. Enligt rådets ståndpunkt vid första behandlingen begränsas sökningarna i Ecris-TCN till fällande domar för grova brott och terroristbrott. Den begränsar även tidsmässigt vilka fällande domar som kommer att beaktas: fällande domar under de föregående 25 åren för terroristbrott respektive under de föregående 15 åren för grova brott. Tanken bakom denna tidsbegränsning (på Europaparlamentets begäran som en kompromisslösning för att man skulle godta sökningar i Ecris-TCN) är att man ska ha samma ”tidsspann” för VIS-träffar när det gäller fällande domar i de nationella straffregistren vars längd inte är harmoniserad på EU-nivå.
29. När det gäller de myndigheter som har till uppgift att verifiera känsliga träffar införs i rådets ståndpunkt vid första behandlingen begreppet *utsedda VIS-myndigheter*, i stället för den *gemensamma kontaktpunkt* som ursprungligen förespråkades av Europaparlamentet. Eftersom medlemsstaterna *utser* (och inte *inrättar*) denna myndighet, behåller de ett visst utrymme för eget skön, och de kan utse mer än en myndighet, inbegripet Sirenekontoren, under förutsättning att dessa i tillräcklig omfattning tilldelas ytterligare resurser för att kunna utföra sina nya uppgifter.
30. Rådets ståndpunkt vid första behandlingen innehåller särskilda bestämmelser för träffar i Etias bevakningslista, vilka på grund av sin känsliga karaktär kommer att verifieras av de nationella Etias-enheterna.

Följdändringar

31. Såsom förklaras i punkterna 8–10 ovan framkom det under förhandlingarna att vissa bestämmelser saknas i kommissionens förslag. För att man fullt ut ska kunna införa automatiska sökningar från VIS måste ändringar göras i rättsakterna om de EU-informationssystem och EU-databaser där VIS gör sökningar, vilket inbegriper automatisk behandling av personuppgifter. Det var även nödvändigt att beakta de nya lagstiftningsramarna för interoperabilitet, vilka hade utvecklats sedan VIS-förslaget lades fram i maj 2018. Kommissionen har föreslagit liknande följdändringar för Etias⁹.
32. Rådets ståndpunkt vid första behandlingen åtgärdar denna lucka och innehåller tekniska ändringar av följande två uppsättningar rättsakter:
- a) förordningarna om Schengenområdets gränser: VIS¹⁰, in- och utresesystemet¹¹, Etias¹², SIS och återvändande¹³, SIS och gränser¹⁴ samt interoperabilitet och gränser¹⁵ liksom

⁹ Se COM(2019) 3 final och COM(2019) 4 final.

¹⁰ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 767/2008 av den 9 juli 2008 om informationssystemet för viseringar (VIS) och utbytet mellan medlemsstaterna av uppgifter om viseringar för kortare vistelse (VIS-förordningen) (EUT L 218, 13.8.2008, s. 60).

¹¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2226 av den 30 november 2017 om inrättande av ett in- och utresesystem för registrering av in- och utreseuppgifter och av uppgifter om nekad inresa för tredjelandssmedborgare som passerar medlemsstaternas yttre gränser, om fastställande av villkoren för åtkomst till in- och utresesystemet för brottsbekämpande ändamål och om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och förordningarna (EG) nr 767/2008 och (EU) nr 1077/2011 (EUT L 327, 9.12.2017, s. 20).

¹² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1240 av den 12 september 2018 om inrättande av ett EU-system för reseuppgifter och resetillstånd (Etias) och om ändring av förordningarna (EU) nr 1077/2011, (EU) nr 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 och (EU) 2017/2226 (EUT L 236, 19.9.2018, s. 1).

¹³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1860 av den 28 november 2018 om användning av Schengens informationssystem för återvändande av tredjelandssmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna (EUT L 312, 7.12.2018, s. 1).

¹⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1861 av den 28 november 2018 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området in- och utresekontroller, om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och om ändring och upphävande av förordning (EG) nr 1987/2006 (EUT L 312, 7.12.2018, s. 14).

¹⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/817 av den 20 maj 2019 om inrättande av en ram för interoperabilitet mellan EU-informationssystem på området gränser och viseringar, och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 767/2008, (EU) 2016/399, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240, (EU) 2018/1726 och (EU) 2018/1861 samt rådets beslut 2004/512/EG och 2008/633/RIF (EUT L 135, 22.5.2019, s. 27).

- b) texter som faller utanför Schengenområdet samt texter om Schengen och polissamarbete: Eurodac¹⁶, Europolförordningen¹⁷, SIS och polissamarbete¹⁸, Ecris-TCN¹⁹ samt interoperabilitet och polissamarbete²⁰.

På grund av den variabla geometri som kännetecknar medlemsstaternas deltagande i EU:s politik på området med frihet, säkerhet och rättvisa införs den andra uppsättningen följdändringar i ett separat rättsinstrument, vilket icke desto mindre tillsammans med VIS-förordningen på ett smidigt sätt skulle möjliggöra en övergripande drift och användning av systemet.

Biometri

33. När det gäller biometri är rådets ståndpunkt vid första behandlingen resultatet av intensiva förhandlingar med Europaparlamentet. Den kompromiss som uppnåtts innehåller de väsentliga aspekterna av kommissionens förslag med tillägg av vissa skyddsåtgärder som föreslagits av Europaparlamentet:

¹⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 603/2013 av den 26 juni 2013 om inrättande av Eurodac för jämförelse av fingeravtryck för en effektiv tillämpning av förordning (EU) nr 604/2013 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandssmedborgare eller en statslös person har lämnat in i någon medlemsstat och för när medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter begär jämförelser med Eurodacuppgifter för brottsbekämpande ändamål, samt om ändring av förordning (EU) nr 1077/2011 om inrättande av en Europeisk byrå för den operativa förvaltningen av stora it-system inom området frihet, säkerhet och rättvisa (EUT L 180, 29.6.2013, s. 1).

¹⁷ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/794 av den 11 maj 2016 om Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottsbekämpning (Europol) och om ersättande och upphävande av rådets beslut 2009/371/RIF, 2009/934/RIF, 2009/935/RIF, 2009/936/RIF och 2009/968/RIF (EUT L 135, 24.5.2016, s. 53).

¹⁸ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1862 av den 28 november 2018 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området polissamarbete och straffrättsligt samarbete, om ändring och upphävande av rådets beslut 2007/533/RIF och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1986/2006 och kommissionens beslut 2010/261/EU (EUT L 312, 7.12.2018, s. 56).

¹⁹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/816 av den 17 april 2019 om inrättande av ett centraliserat system för identifiering av medlemsstater som innehar uppgifter om fällande domar mot tredjelandssmedborgare och statslösa personer (Ecris-TCN) för att komplettera det europeiska informationssystemet för utbyte av uppgifter ur kriminalregister och om ändring av förordning (EU) 2018/1726 (EUT L 135, 22.5.2019, s. 1).

²⁰ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/818 av den 20 maj 2019 om inrättande av en ram för interoperabilitet mellan EU-informationssystem på området polissamarbete och straffrättsligt samarbete, asyl och migration och om ändring av förordningarna (EU) 2018/1726, (EU) 2018/1862 och (EU) 2019/816 (EUT L 135, 22.5.2019, s. 85).

- Den lägsta åldersgränsen för fingeravtryckstagning inom ramen för viseringsförfarandet för viseringar för kortare vistelse sänks från tolv till sex år, och fingeravtryck för barn under sex år får inte heller lagras i VIS för viseringar för längre vistelse och uppehållstillstånd. Tagandet av barns fingeravtryck omfattas av strängare skyddsåtgärder, och sådana uppgifter får endast användas i situationer där detta är för barnets bästa, varvid i synnerhet lagringsperioden för uppgifterna begränsas.
- Den övre åldersgränsen för fingeravtryckstagning för viseringar för kortare vistelse är 75 år på grund av den sämre kvaliteten på äldres fingeravtryck.
- På plats tagna ansiktsbilder kommer att vara grundregeln inom viseringsförfarandet (även för barn under sex år, som ett led i kampen mot barnhandel). Medlemsstaterna får dessutom begära ett pappersfoto för varje ansökan. Den skannade kopian av pappersfotot kommer att införas i VIS endast i undantagsfall, då det inte krävs någon på plats tagen ansiktsbild (stats- och regeringschefer, medlemmar av kungafamiljer etc.), men de kommer inte att användas för biometrisk matchning. En flagga i systemet kommer att ange om ansiktsbilden togs på plats vid inlämnandet av ansökan. I undantagsfall kommer ansiktsbilden att tas fram elektroniskt från chippet i den elektroniska maskinläsbara resehandlingen.
- Biometriska uppgifter kopieras för viseringsansökningar som lämnas in inom 59 månader från den föregående viseringsansökan, vilket är rådande praxis.
- Barns biometriska uppgifter kan kontrolleras inom medlemsstaternas territorium.
- Åtkomst till barns biometriska uppgifter i brottsbekämpande syfte kommer att tillåtas från 14 års ålder i stället för 18 år, vilket ursprungligen förespråkades av Europaparlamentet. Det kommer alltid att vara möjligt att få åtkomst till mindre barns uppgifter när syftet är att skydda dem i egenskap av offer.
- De biometriska uppgifterna för barn under 12 år kommer att raderas när barnen har lämnat Schengenområdet och viseringen har gått ut (en automatiserad underrättelse från in- och utresesystemet till VIS har lagts till för att möjliggöra radering av uppgifterna).
- Asylmyndigheterna kommer att ha åtkomst till fingeravtrycken för barn som inte har några identitetshandlingar.

34. I rådets ståndpunkt vid första behandlingen tar man även upp åtkomsträttigheterna för gränsmyndigheter och myndigheter som är behöriga att utföra kontroller inom medlemsstaternas territorium, asylmyndigheternas åtkomst till VIS-uppgifterna för såväl viseringar för kortare och längre vistelse som uppehållstillstånd liksom artiklarna om identifiering. Den allmänna principen för sökning med ansiktsbild är att denna typ av sökning regleras på samma sätt för viseringar för kortare och längre vistelse samt uppehållstillstånd. I rådets ståndpunkt har man även godtagit principen om sökning med ansiktsbild i identifieringssyfte (som en underordnad sökning och inte som enda sökkriterium) samt användningen av ansiktsbilder i asylsamarhang (under samma förutsättningar).
35. I rådets ståndpunkt vid första behandlingen begränsas åtkomsträttigheterna till VIS till vad som är strikt nödvändigt. Exempelvis ges endast begränsad åtkomst i brottsbekämpande syfte till barns uppgifter samt begränsad åtkomst till uppgifterna för personer som i tio år eller mer oavbrutet har innehaft uppehållstillstånd som har registrerats i VIS.

Särskilda riskindikatorer

36. Utöver automatiska sökningar i andra databaser kommer särskilda riskindikatorer att användas vid handläggningen av viseringsansökningar. Rådets ståndpunkt vid första behandlingen sammanfaller med Europaparlamentets åsikt att dessa indikatorer – som tyder på säkerhetsrisker, risk för olaglig invandring eller höga epidemirisker – bör tillämpas som en algoritm som möjliggör profilering.
37. Indikatorerna kommer att innehålla dataanalys samt särskilda värden som tillhandahållits av medlemsstaterna samt statistik från andra relevanta gränsförvaltnings- och säkerhetsdatabaser. Detta skulle förbättra riskbedömningarna och möjliggöra tillämpning av dataanalysmetoden. Riskindikatorerna skulle inte innehålla några personuppgifter och skulle grundas på statistik och uppgifter från medlemsstaterna om hot, onormalt många avslag eller personer som har överskridit den tillåtna vistelsen bland vissa kategorier av tredjelandsmedborgare samt folkhälsorisker.
38. I och med rådets ståndpunkt vid första behandlingen flyttas bestämmelserna om de särskilda riskindikatorerna från viseringskodexen till VIS-förordningen och föreslås det en styrningsstruktur som fullt ut är anpassad till den för Etias sökregler.

Åtkomst till VIS-uppgifter i brottsbekämpande syfte

39. Rådets ståndpunkt vid första behandlingen upphäver rådets beslut 2008/633/RIF om åtkomst till VIS-uppgifter i brottsbekämpande syfte och reglerar denna fråga i VIS-förordningen.
40. Ett underordnat mål för förordningen är att tillåta nationella brottsbekämpande myndigheter och Europol att på stränga villkor få åtkomst till VIS-uppgifterna i brottsbekämpande syfte. Enligt rådets ståndpunkt vid första behandlingen kommer utsedda myndigheter och Europol att ges mer strukturerad åtkomst till VIS, inbegripet till viseringar för längre vistelse och uppehållstillstånd, för att förhindra, upptäcka eller utreda terroristbrott eller andra grova brott, under särskilda förutsättningar och i enlighet med EU:s dataskyddsbestämmelser och andra skyddsåtgärder i VIS.
41. I överensstämmelse med den nya generationens EU-informationssystem anger rådets ståndpunkt vid första behandlingen inte föregående sökning i systemen för automatisk identifiering av fingeravtryck enligt beslut 2008/615/RIF (Prümbeslutet) som ett villkor för åtkomst till VIS, något som ingick i Europaparlamentets ståndpunkt vid första behandlingen.

Bidrag till EU:s återvändandepolitik

42. Enligt rådets ståndpunkt vid första behandlingen kommer VIS att bidra till en effektivisering av EU:s återvändandepolitik, varvid kopior av de sökandes resehandlingar kommer att införas i VIS, något som kommer att underlätta identifiering och återtagande av personer som är föremål för ett återvändandeförfarande och som inte har några resehandlingar. Vidare kommer Frontex – och närmare bestämt Frontex återvändandeenheter – att ha åtkomst till VIS.

Transportörer

43. Enligt rådets ståndpunkt vid första behandlingen kommer transportörer att ha (begränsad) åtkomst till VIS-uppgifterna (svar i form av ”OK/NOT OK”) via nätportalen för transportörer, såsom redan är fallet för Etias samt in- och utresesystemet.

Överföring av VIS-uppgifter till tredjeländer eller internationella organisationer

44. Enligt rådets ståndpunkt vid första behandlingen kan VIS-uppgifter inte överföras till eller göras tillgängliga för tredjeländer eller internationella organisationer, men undantag får göras på synnerligen strikta villkor och i återvändande-, vidarebosättnings- eller brottsbekämpningssyfte.

Grundläggande rättigheter

45. I rådets ståndpunkt vid första behandlingen utvidgas artikeln om allmänna principer så att man stärker skyddet för grundläggande rättigheter när personuppgifter behandlas inom VIS, särskilt med avseende på förbudet mot diskriminering av sökande. I artikeln införs även barnets bästa som en central princip för samtliga förfaranden inom ramen för förordningen.
46. I och med rådets ståndpunkt vid första behandlingen anpassas dataskyddsbestämmelserna i VIS till de standarder som anges i den allmänna dataskyddsförordningen²¹. Vidare införlivas modellen med ”inbyggt dataskydd”. Uppgraderingarna tillhandahåller de skyddsåtgärder och skyddsmekanismer som är nödvändiga för att man på ett verkningsfullt sätt ska skydda de resandes privata sfär och grundläggande rättigheter, särskilt vad avser deras privatliv och personuppgifter.

Uppgradering av andra tekniska VIS-komponenter

47. I och med rådets ståndpunkt vid första behandlingen integreras VISMail i VIS, och dess funktionssätt förbättras. eu-Lisa får vidare i uppdrag att lagra VIS-uppgifter i den centrala databas för rapporter och statistik som inrättats genom interoperabilitetsförordningen, samrådsförfarandet centraliseras och förteckningen över erkända resehandlingar integreras i VIS.
48. I och med rådets ståndpunkt vid första behandlingen stärks bestämmelserna om uppgiftskvalitet och bemyndigas eu-Lisa att utveckla och upprätthålla mekanismer och förfaranden för kontroll av uppgifternas kvalitet.
49. VIS funktionssätt förbättras för att bidra till säkerställandet av att VIS är oavbrutet tillgängligt.

²¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (EUT L 119, 4.5.2016, s. 1).

VIS struktur

50. Det var kommissionen som lade fram ett förslag om ändring av rådets beslut 2004/512/EG om inrättande av VIS, men rådets ståndpunkt vid första behandlingen återspeglar det upplägg som förespråkats av Europaparlamentet, nämligen att upphäva det beslutet och integrera dess innehåll samt vissa aspekter av kommissionens genomförandebeslut i VIS-förordningen.
51. Enligt rådets ståndpunkt vid första behandlingen bygger VIS struktur på ett centraliserat system. Den centraliserade tjänsten finns på två olika platser: den ordinarie och den som står värd för reserven för VIS centrala system.
52. I och med rådets ståndpunkt vid första behandlingen uppgraderas VIS struktur med beaktande av de nya interoperabilitetsramarna. Strukturen består av VIS centrala system, de enhetliga nationella gränssnitten, webbtjänsten, nätportalen för transportörer samt VIS kommunikationsinfrastruktur. Dessa komponenter delar på och återanvänder – i den mån som detta är tekniskt möjligt – maskinvaru- och programvarukomponenterna från in- och utresesystemets centrala system och dess nationella gränssnitt, Etias nätportal för transportörer samt in- och utresesystemets webbtjänst och kommunikationsinfrastruktur. Kommunikationsinfrastrukturen stöder och bidrar till att säkerställa att VIS är oavbrutet tillgängligt.eu-Lisa har ansvar för den tekniska och operativa förvaltningen av VIS och dess komponenter.

Övervakning, utvärdering och rapportering

53. I och med rådets ståndpunkt vid första behandlingen införs ett komplett system för övervakning och rapportering:
- a) Vartannat år kommer eu-Lisa att rapportera om *hur VIS har fungerat tekniskt*, inbegripet ur säkerhetssynpunkt och med en utvärdering av användningen av ansiktsbilder för identifiering av personer.
 - b) Medlemsstaterna och Europol kommer att utarbeta årliga rapporter om *hur ändamålsenlig åtkomsten till VIS-uppgifter har varit för brottsbekämpande ändamål*.

- c) Tre år efter det att det reviderade VIS har tagits i drift – och därefter vart fjärde år – kommer kommissionen att utarbeta en *övergripande utvärdering av VIS*, som bl.a. kommer att innehålla följande:
- En granskning av uppnådda resultat i förhållande till målen och kostnaderna.
 - En bedömning av huruvida de grundläggande förutsättningarna fortfarande är giltiga och hur de påverkar grundläggande rättigheter samt av säkerheten hos VIS och tillämpningen av bestämmelserna om överföring av VIS-uppgifter till tredjeländer eller internationella organisationer.
 - En utförlig analys av de uppgifter som tillhandahålls i de årliga rapporterna om hur ändamålsenlig åtkomsten till VIS-uppgifter har varit för brottsbekämpande ändamål.
 - En bedömning av huruvida VIS sökningar i Ecris-TCN har bidragit till att stödja målet om bedömning av huruvida den person som ansöker om en visering, en visering för längre vistelse eller ett uppehållstillstånd skulle utgöra ett hot mot den allmänna ordningen eller den allmänna säkerheten.
54. Rådets ståndpunkt vid första behandlingen innehåller även en rapporteringsomgång för det *aktuella läget i förberedelserna inför genomförandet av reformeringen av VIS*. Ett år efter den dag då ändringsförordningen träder i kraft, och därefter varje år till dess att driften har inletts, ska kommissionen överlämna en rapport till Europaparlamentet och rådet om det aktuella läget i förberedelserna och med detaljerad information om de kostnader som har uppkommit och uppgifter om eventuella risker som kan påverka de övergripande kostnaderna för VIS, vilka ska belasta unionens allmänna budget. Om det uppstår förseningar i det fullständiga genomförandet av förordningen kommer kommissionen att så snart som möjligt informera Europaparlamentet och rådet om orsakerna till förseningarna och vilka tidsmässiga och kostnadsmässiga konsekvenser de får.

Ändringar av andra rättsakter

55. Rådets ståndpunkt vid första behandlingen ändrar flera rättsakter för att anpassa dem till reformeringen av VIS: viseringskodexen²², kodexen om Schengengränserna²³, in- och utresesystemet²⁴, Etias²⁵, SIS och återvändande²⁶, SIS och gränser²⁷, interoperabilitet, gränser och viseringar²⁸ samt förordningen om den europeiska gräns- och kustbevakningen²⁹.

²² Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 810/2009 av den 13 juli 2009 om införande av en gemenskapskodex om viseringar (viseringskodex) (EUT L 243, 15.9.2009, s. 1).

²³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 av den 9 mars 2016 om en unionskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengengränserna) (EUT L 77, 23.3.2016, s. 1).

²⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2226 av den 30 november 2017 om inrättande av ett in- och utresesystem för registrering av in- och utreseuppgifter och av uppgifter om nekad inresa för tredjelandssmedborgare som passerar medlemsstaternas yttre gränser, om fastställande av villkoren för åtkomst till in- och utresesystemet för brottsbekämpande ändamål och om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och förordningarna (EG) nr 767/2008 och (EU) nr 1077/2011 (EUT L 327, 9.12.2017, s. 20).

²⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1240 av den 12 september 2018 om inrättande av ett EU-system för reseuppgifter och resetillstånd (Etias) och om ändring av förordningarna (EU) nr 1077/2011, (EU) nr 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 och (EU) 2017/2226 (EUT L 236, 19.9.2018, s. 1).

²⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1860 av den 28 november 2018 om användning av Schengens informationssystem för återvändande av tredjelandssmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna (EUT L 312, 7.12.2018, s. 1).

²⁷ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1861 av den 28 november 2018 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området in- och utresekontroller, om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och om ändring och upphävande av förordning (EG) nr 1987/2006 (EUT L 312, 7.12.2018, s. 14).

²⁸ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/817 av den 20 maj 2019 om inrättande av en ram för interoperabilitet mellan EU-informationssystem på området gränser och viseringar, och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 767/2008, (EU) 2016/399, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240, (EU) 2018/1726 och (EU) 2018/1861 samt rådets beslut 2004/512/EG och 2008/633/RIF (EUT L 135, 22.5.2019, s. 27).

²⁹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1896 av den 13 november 2019 om den europeiska gräns- och kustbevakningen och om upphävande av förordningarna (EU) nr 1052/2013 och (EU) 2016/1624 (EUT L 295, 14.11.2019, s. 1).

Tidsfrist för genomförandet

56. Rådets ståndpunkt vid första behandlingen återger en av de centrala aspekterna av Europaparlamentets ståndpunkt vid första behandlingen, nämligen tidsfristen för genomförandet av det reviderade VIS. Medan Europaparlamentets ändring angav att VIS skulle tas i drift två år efter ikraftträdandet, anges i rådets ståndpunkt vid första behandlingen att kommissionen senast den 31 december 2023 kommer att anta ett beslut om fastställande av datum för idrifttagandet av VIS. Denna tidsfrist överensstämmer med den slutliga politiska tidsfristen (slutet av 2023) för genomförandet av de gränsförvaltningssystem och den interoperabilitetsstruktur som VIS är en del av.

IV. SLUTSATS

57. Rådets ståndpunkt vid första behandlingen återspeglar till fullo den kompromiss som med kommissionens bistånd nåddes i förhandlingarna mellan Europaparlamentet och rådet. Rådet anser att dess ståndpunkt vid första behandlingen utgör ett väl avvägt paket och att den antagna förordningen om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 767/2008, (EG) nr 810/2009, (EU) 2016/399, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240, (EU) 2018/1860, (EU) 2018/1861, (EU) 2019/817 och (EU) 2019/1896 och om upphävande av rådets beslut 2004/512/EG och 2008/633/RIF, i syfte att reformera Informationssystemet för viseringar kommer att förbättra gränsförvaltningen samt öka den inre säkerheten inom Schengenområdet.
58. Denna kompromiss bekräftas i skrivelsen av den 1 februari 2021 från ordföranden för utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor till Corepers ordförande. I skrivelsen meddelar utskottets ordförande att han kommer att rekommendera utskottets ledamöter – och därefter plenarsammanträdet – att de vid Europaparlamentets andra behandling godtar rådets ståndpunkt vid första behandlingen utan ändringar, med förbehåll för slutgranskningen av de båda institutionernas juristlingvister.